

LUNDS UNIVERSITET
SOCIOLOGISKA INSTITUTIONEN

Ungdomar för Trygghet

- Rutinaktivitetsteorin som prevention i praktiken

Robin Olsson
Kandidatuppsats: SOCK01, 15 hp
Vårterminen 2012
Kandidatprogrammet i Kriminologi
Handledare: Malin Åkerström

ABSTRAKT

Författare: Robin Olsson (robin.hea.olsson@gmail.com)

Titel: Ungdomar för Trygghet - Rutinaktivitetsteorin som prevention i praktiken

Kandidatuppsats: SOCK01, 15 hp

Handledare: Malin Åkerström

Sociologiska institutionen, vårterminen 2012

Uppsatsens syfte är att belysa hur Ungdomar för Trygghet jobbar med sitt brottsförebyggande arbete mot ungdomsvåld och var det utspelar sig. Uppsatsen är kvalitativ där intervjuer och deltagande observation har använts som metod. Arbetet koncentreras till tre begrepp; *Tillit*, *Broderskap/Systemskap* och *hemmaplan*. Uppsatsen utgår huvudsakligen från rutinaktivitetsteorin som teoretiskt ramverk. Med hjälp av teorin diskuteras det brottsförebyggande arbetet i förhållande till det empiriska materialet.

Den personliga relationen mellan Ungdomar för Trygghet och ungdomar är en av de viktigaste slutsatserna i uppsatsen, tillsammans med vikten av att vara förebilder för ungdomar. Den relationen styr det framtida arbetet tillsammans med ungdomar i skolor och i den offentliga miljön.

Nyckelord: Ungdomar, Trygghet, Situationell prevention, Prevention, Rutinaktivitet, våld, skolor, mobbning, social kontroll, förebild, tillit

Tack Till

Uppsatsen tillägnas Ungdomar för Trygghet.

Tack Elias, Jörgen (båda två), David, och familjen för ert fantastiska stöd under min studietid. Jag kan inte beskriva hur otroligt tacksam jag är över att ha er. Utan er skulle jag inte klarat mig, det är jag säker på. Nu nalkas en ny tid med jobb i mitt kära Värmland. Jag hoppas att jag får spendera mycket tid tillsammans med er på den nya resa jag nu påbörjar.

PP: Ni andra är också viktiga för mig. Ni vet, när ni läser detta, vilka ni är

Ett särskilt tack till alla som läst uppsatsen och kommit med kommentarer och synpunkter.

Karlstad, 13 maj 2012

Robin "Lell-GW" Olsson.

Det enda ondskan behöver för att segra är att det goda ingenting gör

Edmund Burke

Innehållsförteckning

Inledning	1
Disposition	1
Syfte	2
Frågeställning	2
En idé tar form - Ungdomar för Trygghet	2
Tidigare forskning	3
Metod och material	4
Go-along	4
Intervjuer	5
Analys av det empiriska materialet	6
Urval	7
Etiska överväganden & Eventuell bias	7
Val av litteratur	8
Val av teori och begreppsförklaring	8
Situationell prevention - Öka kontrollen och förändring av situationen	9
Rutinaktivitetsteorin	9
Ungdomar	10
Trygghet	11
Analys	12
Tillit	12
Broderskapet, systerskapet och förebilden	15
”Hemmaplanen” - Där ungdomar befinner sig	18
Prevention: Ungdomar påverkar i positiv bemärkelse?	19
Lämpliga objekt	19
Kapabla väktare - Skola	20
Den motiverade gärningsmannen	23
Kapabla väktare - Nattvandring	25
Konklusion	27
Referensförteckning	28

Inledning

Ungdomar och kriminalitet är något som varit i fokus under olika perioder. Detta påvisar bland annat sociologen Felipe Estrada (2007). Ungdomar är också den del av befolkningen som är mest brottsaktiva, vilket har framförts av både kriminologer och sociologer (se exv. Estrada, 2001). Med det sagt, är det av yttersta vikt att poängtera att detta *inte* innebär att unga står för majoriteten av brottsligheten i samhället. Det är fortfarande vuxna som står för störst andel brott (Estrada, 2007:32). Det är därmed inte konstigt att ungdomar under olika perioder är föremål för bevakning, av media och andra intressenter i samhället. Skolorna arbetar mot mobbning varje dag och försöker hjälpa utsatta elever. Det finns förmodligen ingen mer ungdomstät plats i samhället, än just skolan. Därför är det inte heller konstigt att det är här som exempelvis mobbning har stor sannolikhet att inträffa.

Föreliggande uppsats behandlar Ungdomar för Trygghets brottsförebyggande arbete i skolor och i den offentliga miljön. Uppsatsen behandlar hur enheten konkret arbetar, vart de arbetar och hur de arbetar brottsförebyggande. För att beskriva detta gör uppsatsen anspråk på tre begrepp: tillit, broderskap/systerskap och hemmaplanen. Dessa begrepp utgör en ram och inbringar förståelse för det brottsförebyggande arbetet som presenteras och beskrivs med hjälp av rutinaktivitetsteorin som sociologerna Cohen och Felson (1979) utvecklat.

Uppsatsen är kvalitativ och det empiriska materialet har inhämtats genom intervjuer med de anställda ungdomarna i Ungdomar Trygghet, samt genom deltagande observation. Detta material används för att konstruera de tre begreppen, och används också för att beskriva det brottsförebyggande arbetet. I analysen kommer också redan existerande kunskap att frambringas för att belysa mitt egna empiriska material ytterligare, tillsammans med den valda teorin.

Disposition

Uppsatsen inleds med en kort bakgrundshistorik till mitt val av uppsatsämne samt en redogörelse av tidigare forskning. Därefter presenteras val av litteratur och metod, följt av teorivalet där teorin presenteras mer ingående. Vidare följer begreppsförklaring och definitioner.

Del två innehåller analysdelen. Här framförts empirin tillsammans med teorin, och annan redan existerande kunskap. Analysdelen inleder med en presentation av konstruktionen av Ungdomar för Trygghets arbete genom begreppen tillit, broderskap/systerskap och hemmaplanen. Dessa begrepp diskuteras med hjälp av det empiriska materialet och annan kunskap som inhämtats i syfte att belysa fenomenet ytterligare. Därefter diskuteras det praktiska arbetet med utgångspunkt i den valda

teorin, men även här problematiseras den insamlade empirin genom att framföra ytterligare litteratur för att belysa och problematisera fenomenet som behandlas.

Konstruktionen av arbetet behöver granskas för att skapa ett verktyg för att förstå den situationella preventionen. Detta skapar insikt i den situationella preventionen som sammanfaller med rutinaktivitetsteorin, som Ungdomar för Trygghet bedriver.

Syfte

Syftet med uppsatsen är att belysa Ungdomar för Trygghet och hur deras arbete bedrivs i praktiken, för att diskutera arbetet kriminologiskt med utgångspunkt i den situationella brottspreventionen genom Rutinaktivitetsteorin.

Frågeställning

- Hur jobbar de anställda ungdomarna i Ungdomar för Trygghet, för att förebygga ungdomsvåld?
- Var utförs arbetet och hur ser de vidtagna åtgärderna ut?

En idé tar form - Ungdomar för Trygghet

Under min femte termin vid kriminologiprogrammet vid Lunds universitet genomförde jag min praktik på *Trygghetscenter*¹ i Karlstad. Där kom jag för första gången i kontakt med *Ungdomar för Trygghet*. Jag blev genast inspirerad av deras arbete och bestämde mig för att undersöka arbetet närmare, på grund av att det är ungdomar som jobbar ute på fältet, för att specifikt förebygga ungdomsvåld.

Ungdomar för Trygghet består av nio ungdomar i åldrarna 18-21 år². De är anställda genom, och är en enhet inom Räddningstjänsten i Karlstadregionen, som från 1 januari 2012, övertog ansvaret för Trygghetscenter. Ungdomar för Trygghet startades i och med ett medborgarförslag som inkom till Karlstad kommun. Samtliga nio ungdomar har gymnasieutbildning och tanken är att Ungdomar för Trygghet ska vara ett tillfälligt jobb, mellan gymnasiet och vidare studier och/eller jobb. Ungdomarna får en chans att arbeta med ungdomar samtidigt som de försöker besluta sig för om de vill studera och/eller arbeta. Deras arbetsuppgifter består i att vara närvarande i miljöer där ungdomar befinner sig, vilket innebär i första hand skolor, fritidsgårdar, men också ute i

¹ Trygghetscenter är ett center där många olika intressenter och yrkesprofessioner finns närvarande. I lokalerna inryms bland annat Brottsofferjouren, Polisen, Räddningstjänsten och kommunens trygghetssamordnare.

² Ålder kan överstigas något

bostadsområden och andra offentliga miljöer där ungdomar vistas. Ungdomar för Trygghet tillbringar sin tid i allmänna utrymmen under raster och håltimmar, ute på områdena efter skoltid och även på fritidsgårdar och parklekar³. De benämner sig själva i intervjuer som ”Ungdomsstödjare”. De nattvandrar på fredagskvällar i centrum, där krogarna är belägna. De rör sig också med bil mellan bostadsområden, under nattvandringen.

Tidigare forskning

Ungdomar och i synnerhet brottsförebyggande arbete, är två synnerligen breda fenomen. De innehåller olika definitioner, olika inriktningar och presenteras ofta på olika sätt. Nedan presenterar jag en bråkdel av den forskningen som finns på de båda områdena. Jag presenterar främst den litteratur som väglett mig genom min tid med det kriminologiska intresset och som lett mig fram till detta arbete.

Jag introducerades till ungdomar genom sociologen James W. Messerschmidt. Messerschmidt uppehåller sig vid maskuliniteter och inriktar sig i *Flesh and Blood (2004)* på just ungdomar. När det gäller maskuliniteter och ungdomar är det en intressant aspekt, som dock inte behandlas i denna uppsats, men som ändå ger en viss inblick i en problematik som finns, exempelvis i våra skolor. Finns intresset att bredda insikterna om maskulinitet har Messerschmidt (1993) också skrivit ytterligare ett verk, *Masculinities and Crimes: critique and reconceptualization of theory*. .

Kriminologen Laub och sociologen Sampson (1993, 2003) har utfört en longitudstudie över kriminella i Boston, USA. Detta är en studie som tar vara på tidigare studier av makarna Glueck under 1950-talet. I Laub och Sampsons böcker beskrivs viktiga faktorer som fått människor att upphöra med sin kriminalitet och även orsaker till varför vissa fortsätter. Dessa inbringar en god kunskap om de fenomen som inträffar tidigt i livet hos oss människor

En viktig del i vårt samhälle är att förebygga brott: dels för människors säkerhet men även för de kostnaderna kriminalitet bidrar till i samhället. Ingrid Sahlin (2008), som är sociolog och som varit verksam på Brottsförebyggande rådet, har skrivit en bra genomgång av det brottspreventiva fenomenet och behandlar den grundläggande preventionen och dess idéer. Brottsprevention som begrepp och samhällsfenomen är ett bra referensverk att använda sig av för att bredda sina kunskaper inom det brottsförebyggande fältet.

³ Parklekar är en form av ”fritidsgård” där det finns möjligheter till lek och hantverk mm. Målgruppen här är barn och ungdomar.

Stephen Lab som är kriminolog, presterar också han en överskådlig bild av det brottspreventiva fältet. Han utvecklar dock detta i *Crime Prevention: approaches, practices and evaluation*, jämfört med Sahlin genom att också behandla rädsla för brott och även fördjupa sig mer i det juridiska.

Rädsla för brott är också en del som är av yttersta vikt för det brottspreventiva arbetet och som ofta refereras till när olika aktörer motiverar vissa brottspreventiva insatser. Kriminologen Anita Heber (2007) som skrivit en avhandling på Kriminologiska institutionen, vid Stockholms universitet visar på komplexiteten vad gäller rädslan för att bli utsatt för brott. I sin avhandling, *Var Rädd om Dig - Rädsla för brott enligt forskning, intervjupersoner och dagspress*, behandlar hon tidigare forskning om detta fenomen för att därefter presentera sina egna resultat från bland annat intervjuer. Tillsist presenterar hon hur massmedia presenterar och behandlar fenomenet.

Metod och material

Initialt ämnade jag enbart utforska Ungdomar för Trygghet genom en deltagande observation i form av en så kallad go-along (Kusenbach, 2003). Tyvärr finns det faktorer och förutsättningar när du antrar ett fält som gör att du som forskare måste ändra din metod när du bemöts av fältet vilket jag erfor och som sociologerna Crang och Cook uppmärksammar (2007). Jag planerade observera arbetet under två veckor. Men då det var sportlov under andra veckan skulle en veckas observationer resultera i ett alltför litet material. Detta medförde att jag fick improvisera och genomföra intervjuer. Senare visades det sig, vid genomläsning och analys av det empiriska materialet, att det var en fördel att ha genomfört intervjuer. Det underlättade tolkningen av fältanteckningarna, samtidigt som fältanteckningarna gav ökad innebörd till vissa omständigheter i intervjuerna.

Valet av metod har sin grund i det faktum att uppsatsens syfte är att belysa och undersöka Ungdomar för Trygghets arbete med trygghet och förebyggande arbete. Jag strävar med andra ord *inte* efter att visa på effekten av Ungdomar för Trygghets arbete, utan snarare *hur* de arbetar. Denna uppsats är att anse som en introduktion till trygghetsarbetet med speciellt ungdomar.

Nedan beskrivs metodarbetet genom att jag först presenterar go-along och därefter presenterar jag kort intervjumetoden. Till sist presenteras urval och etiska överväganden, samt eventuell bias.

Go-along

I och med uppsatsens syfte anser jag att arbetet bör observeras för att skapa djupare förståelse för fenomenet. En kvalitativ intervju skulle ge en förklaring, som säkerligen hade varit målande i sin

beskrivning, men fortfarande saknas det praktiska arbetet. På samma sätt som studenter kan ha svårt att se teorins nytta i det praktiska arbetet (i alla fall jag själv), blir berättelser och ord svåra att översätta och visualisera ute i det praktiska arbetet. Den deltagande observationen skulle då med andra ord, skapa ytterligare nyansering av den bild som en intervju kan ge. Katrine Fangen är sociolog och har studerat nynazister i Oslo, skriver att: ”Du kommer människors verklighet närmare in på livet och får personlig kunskap om dem.” (Fangen, 2005:32). Kort och gott innebär detta att observatören försöker erhålla en djupare förståelse för fenomenet som undersöks. Sociologen Margarethe Kusenbach (2003) har skrivit en mycket användbar artikel, där hon utförligt beskriver fördelarna med ”go-along”-metoden. Hon skriver också att metoden kan ses som; ”A hybrid between participant observation and interviewing /.../” (Ibid., s. 463). Metoden kan med fördel användas, enligt Kusenbach, för att studera informanternas ”spatial practices”⁴ för att på så sätt observera deras agerande och den kontext de befinner sig i (Ibid.). Kusenbach upptäckte under sitt eget arbete att go-along kan appliceras och användas för att observera fler än en person åt gången. Ett par, menar Kusenbach, kan vara mycket produktivt och utveckla det empiriska materialet (Ibid., s. 464). Närheten av en annan ”allierad” kan minska den obekvämheter som kan uppstå i dessa situationer då man som individ står under observation, vilket kan resultera i att informanternas tankar utvecklas (Ibid.). Detta blir då en fördel, då Ungdomar för Trygghet arbetar i grupper om tre.

Tanken med en go-along är att observatören, förutom att observera, samtidigt ställer frågor om vissa situationer och på så sätt aktivt deltar för att fånga informanternas subjektiva handlingar och avsikter (Ibid., s. 463).

Fältanteckningarna som antecknades under observationerna renskrevs i omedelbar anslutning till observationens slut. Detta för att få med så många detaljer som möjligt, då observationen är färskt i minnet.

Intervjuer

Som jag nämnde i avsnittet ovan ville jag observera arbetet snarare än att enbart få det återberättat. Men omständigheterna som beskrivits ovan innebar att jag blev tvingad att använda intervjuer, vilka utfördes efter mina go-alongs. Intervjuerna genomfördes genom parintervjuer. Intervjuerna som genomfördes var öppna intervjuer - det vill säga att de som intervjuades ombads berätta om sig själva för att därefter svara på frågan ”hur de skulle beskriva Ungdomar för Trygghets verksamhet

⁴ Spatial = Rumsbestämd. Innebär alltså rumsbestämda handlingar. Situationen som sådan spelar med andra ord roll.

för någon som var helt utomstående”. Därefter styrde jag intervjun, så att den kom att handla om deras arbete i skolorna och arbetet ute på fältet, främst nattvandringen. Dock avbröt jag inte intervjun om de berättade om något annat, utan inväntade deras berättelser för att därefter föra dem tillbaka till det spår jag ämnade undersöka.

I en intervju är det också intervjuarens uppgift att styra intervjun och vägleda intervjupersonen till området som undersöks (Lantz, 2007:11). Dock valde jag en position där intervjupersonerna fick berätta om sitt arbete och om de frågade vad jag menade med min fråga, bad jag dem svara på det som först dök upp i deras medvetande. Kusenbach (2003) använde sig av denna metod under sina go-alongs. Detta förhållningssätt innebär att jag som ställer frågorna söker intervjupersonernas subjektiva mening om deras sätt att arbeta (Lantz, 2007: 30). Lantz fortsätter att beskriva att denna form av intervju är ”sammanhangsbestämd”, vilket betyder att intervjupersonerna berättar utifrån en speciell kontext (Ibid.). Detta anser jag också vara en fördel, eftersom jag själv har bevittnat kontexten genom mina observationer. På så vis kan jag också uppfatta om det finns några nyanseringar i de svar jag erhåller i jämförelse med mina observationer. På så sätt kan jag också fråga mig själv huruvida jag har feltolkat mina fältanteckningar, eller intryck.

Det som dock talar emot denna typ av intervju är det faktum att det uppstår problem då jag som intervjuare kan bli mer av en privat samtalspartner istället för en intervjuare (Lantz, 2007:82). Det finns naturligtvis en risk med nämnda val av intervjumetod. Med det sagt är det ett medvetet val jag gjort för att få chansen att få ut så mycket som möjligt av intervjun.

Sociologen Katarina Sjöberg (2008) skriver i sitt bidrag till boken, *Uppdrag: Forskning*, att det inte finns någon osanning. Det är snarare vår uppgift, både som ”vanliga” människor, men också som yrkesmän/forskare att tolka dessa uppgifter och avgöra huruvida de äger någon förklaringskraft i verkligheten (Sjöberg, 2008:24).

Analys av det empiriska materialet

Analysen av det empiriska materialet har utförts genom en kategorisering av olika teman, varpå några redovisas nedan. Därmed har fenomen som beskrivits i intervjuerna och som observerats, placerats i ”samma fack”. Det har med andra ord även medfört en datareduktion, som Lantz uppmärksammar (Lantz, 2007:105ff). Jag har alltså strävat efter att söka mönster för att besvara frågeställningen (Lantz, 2007:118).

Urval

I mitt möte med det arbete som bedrivits på fältet skedde också urvalet. För go-along valde jag att följa de som arbetade morgonpasset mellan 10-17⁵. Detta för att få en kontinuitet vid insamlandet av det empiriska materialet, men också av den anledningen att den gruppen tillbringade mest tid i skolorna och ute på områdena. Jag bestämde mig också senare för att följa samma grupp under nattvandringen. Den gruppen jag vandrade med bestod av två kvinnor och en man.

När det gäller intervjuerna valde jag att göra dem två och två. Urvalet var nästintill slumpmässigt, då de anställda som fanns tillgängliga på Trygghetscenter valdes för intervju. Urvalet föll sig så att intervjuerna hade en kvinna och en man närvarande, förutom mig själv. Jag gjorde två parintervjuer från två av de tre grupperna.

Etiska överväganden & Eventuell bias

Alla deltagare i studien är anonyma. Vad de har återberättat är helt anonymiserat, liksom det jag observerat. I mina fältanteckningar har jag endast skrivit ”UFT”⁶ när någon anställd särskilt utmärkt sig. I intervjuerna har jag valt att ge samtliga intervjupersoner figurerade namn.

Skolor och andra objekt har även dessa anonymiserats, såvida de inte varit kända för den breda allmänheten, som exempelvis köpcentrum. Beskrivningar i utdrag av fältanteckningarna är det upp till läsarna att tolka, men någon namngiven skola existerar inte i detta arbete. Anledning till dessa etiska övervägande är att namnen inte har någon som helst inverkan på resultatet av analysen och uppsatsen i sig. Däremot har jag, i samråd med enhetschefen på Trygghetscenter, valt att publicera kommunens och enhetens namn.

Då jag varit i kontakt med fältet tidigare, innebär detta att jag redan hade tillgång till det, vilket jag ser som en fördel. Då krävs inte en strävan att ”bli-en-i-gruppen” som behandlas i varierande metodlitteratur (se exv. Crang & Cook, 2007; Fangen, 2005), då jag redan genomgått den fasen under min praktikperiod. Detta innebär i sig också att jag är någorlunda bekant med fältet och även med de anställda, trots att det skett en nyrekrytering. Jag är medveten om go native-problematiken och har haft det i åtanke under mitt fältarbete.

⁵ UFT har tre grupper som arbetar olika ”skift” olika veckor.

⁶ UFT= Ungdomar för Trygghet

Val av litteratur

Jag har ett gediget intresse för litteratur och läsandets konst. Tidigt i min utbildning fick jag höra att ”det är ett privilegium att läsa”, vilket jag tog fasta på. Genom åren har jag samlat på mig en hel del böcker och artiklar, av vilka jag valt ut några till denna uppsats. Valet av litteratur är alltid komplicerat, men det som jag personligen innehåft har helt enkelt fungerat som en utgångspunkt. Jag har också tillbringat mycket tid på bibliotek och på diverse bokaffärer för att på så sätt försöka hitta litteratur. Därefter har jag genom dessa författares referensförteckningar, fått tips om litteratur som kan vara passande till min studie.

Jag har även utfört sökningar i Lund Universitets ”google”, Summon, men också i SocIndex inom Ebscos plattform. Sökorden som valts ut har kombinerats på olika sätt och använts genom elektronisk sökning, men också manuellt; Peer, Influence, Crime prevention, Juvenile , Delinquency, Adolescent, Youth*, Social Control, situationell

Denna litteratur presenteras tillsammans med mitt empiriska material och den valda teorin för att belysa det brottsförebyggande fenomenet ytterligare.

Val av teori och begreppsförklaring

Teorier är ett försök att finna förklaringar och sortera information och intryck till det som är föremål för undersökning. Teorin har valts med hänsyn till min kontakt med fältet. Under fältarbetet upptäckte jag svårigheten med teorier - att teorier blir otillräckliga och inte alltid stämmer överens med den empiri jag samlat in. Genom de förhållanden som presenteras senare i analysdelen, föll valet på Rutinaktivitetsteorin skriven av Cohen och Felson (1979). Denna teori gör att arbetet kan förklaras ur ett kriminologiskt perspektiv då deras arbete innehåller många delar ur teorin, men främst påverkan av den ”motiverade gärningsmannen” och att agera som en ”kapabel väktare”. Jag bör även uppmärksamma läsaren om att sociala band, initialt var den teori som jag ämnade analysera det empiriska materialet med. Det var ett aktivt val, men samtidigt ett val som utgick från mitt fältarbete. Jag upptäckte även att Ungdomar för Trygghet använde sig av Rutinaktivitetsteorin i sitt arbete som en utgångspunkt, genom att de refererade till den.

Jag använder dock sociala band i diskussion där rutinaktivitetsteorin stöter på problem att beskriva Ungdomar för Trygghets arbete, och för att belysa det förebyggande arbetet ytterligare.

Nästa avsnitt diskuterar och definierar prevention, för att därefter följas av en kort inledning till den valda teorin, och därefter definitioner av viktiga begrepp för uppsatsens fortsättning.

Situationell prevention - Öka kontrollen och förändring av situationen

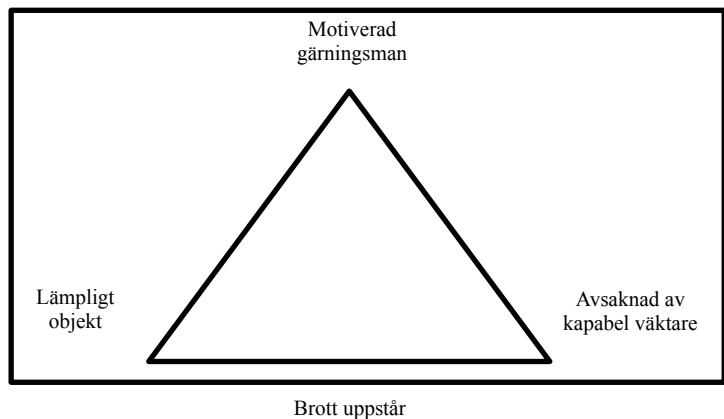
Inriktningen prevention inom kriminologin brukar i generella termer delas upp i två kategorier. Social prevention, som är den prevention allmänheten i regel är mest bekant med, och situationell prevention som däremot är ett relativt okänt begrepp. Trots detta är det den preventionstypen vi i Sverige och i övriga länder i Skandinavien är mest intresserade av skriver Takala (2006), generalsekreterare på finska motsvarigheten av BRÅ. Denna preventionsmodell sammanfaller med Rutinaktivitetsteorin, och utgår från att brott sker under specifika omständigheter som sammanfaller i tid och rum. Detta skriver sociologen Schneider (2010:41). Därför kommer de första avsnitten i analysdelen konstruera den rådande situationen och hur Ungdomar för Trygghet arbetar för att situationellt förebygga brott. Precis som rutinaktivitetsteorin utgår den situationella preventionen från tillfällena och möjligheter att begå brott och syftar till att minska dessa tillfällena och möjligheter, genom att exempelvis öka kontrollen över ett bostadsområde, eller i en butik. Utan dessa tillfällena och möjligheter till brott, uppstår inte den kriminella handlingen, menar dessa sociologer och kriminologer (Schneider, 2010; Felson & Boba, 2010; Sahlin, 2008; Sorensen, Hayes, & Atlas, 2008). Åtgärder kan vidtas på varierande sätt, däribland den åtgärd som denna uppsats kommer att utgå från, nämligen ökad kontroll. Genom en ökad bevakning och en ökad social kontroll i exempelvis skolor kan också våld och annan brottslighet mildras och till och med förhindras. Kort sagt är alla åtgärder som syftar till att minska tillfällena och möjligheter att begå brott att anse som situationell brottsprevention. Jag kommer nedan att presentera rutinaktivitetsteorin och de element som ingår i den teorin

Rutinaktivitetsteorin

Rutinaktivitetsteorin utvecklades under 1970-talet av Cohen & Felson (1979). Felson skriver tillsammans med sociologen Boba (2010) i, *Crime and Everyday Life*, att brott inte sker slumpartat. De båda menar att det existerar speciella element som måste sammanfalla i tid och rum för att ett brott ska uppstå (Felson & Boba, 2010). Dessa element står att finna i vårt vardagliga liv. Vi lever alla med olika möjligheter och förutsättningar för en kriminell livsstil. Felson & Boba (2010:28) kallar dessa element för ”almost-always element”. Det krävs en *motiverad gärningsman*, *avsaknad av en kapabel väktare* och ett *lämpligt objekt*. Dessa tre element uppdagades i Cohen och Felson’s grundteori, som framförs i *Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach* (Cohen & Felson, 1979). Dessa tre element tenderar i vardagligt tal att refereras till ”brottstriangeln”, som presenteras i en förenklad modell nedan;

Dessa tre element måste sammanfalla i tid och rum, det vill säga att exempelvis ett offer måste finnas tillgängligt i närheten av den motiverade gärningsmannen, och att de inte är bevakade. Bedömningen av dessa faktorer faller helt på gärningsmannen och dennes subjektiva bedömning (Felson & Boba, 2010). Många brott uppstår genom val individer gör, speciellt ungdomar. Dessa val kan innefatta omedvetna val, såväl som medvetna och är ofta *inte* planerade, utan brotten sker när de (ungdomarna) har möjlighet och tillfälle att utföra handlingen. Teorin kallar här offer för objekt, då det blir en mer generell idé om det faktum att det krävs ett objekt för att en handling ska kunna utföras. Grunden i denna teori är

alltså att om ett av dessa element påverkas, utförs inte den kriminella handlingen. Olika situationer bidrar till olika valmöjligheter. Felson & Boba (2010:26) presenterar olika uppsättningar av situationer som bidrar till olika handlingsmöjligheter, där

kriminella handlingar har större sannolikhet att inträffa. En situation som de båda författarna nämner är en offentlig miljö som är fylld av okända människor, exempelvis en bar. Olika situationer och miljöer bidrar med andra ord till olika kriminella handlingsmöjligheter, vilket då innebär att varje plats kräver sin egen påverkan för att motverka möjligheterna och tillfälligheterna till dessa handlingar.

Påverkas den motiverade gärningsmannen, uppstår inte något brott då det inte heller finns någon gärningsman. Påverkas objekten, exempelvis stöldbegärliga varor, till den grad att det är svårt att stjäla dessa, har sannolikt ett eller flera brott avstyrts. Ökar den sociala kontrollen, genom ökad bevakning i exempelvis skolans korridor, skulle detta också påverka om exempelvis mobbning⁷ och/eller handgemäng uppstår. Denna teori kan alltså ses som ett verktyg för att skapa den situationella preventionen som behandlas i teoridelen.

Ungdomar

I forskning om ungdomar och ungdomsbrottslighet uppstår genast problem vad gäller definitionen av "ungdom" (se exv. Estrada, 2007). Vad är en ungdom? För att påvisa hur problematiskt det kan vara vill jag peka på olika definitioner. Från 15-21 år anses du som ungdom inom juridiken och har

⁷ Mobbning är också ett svårdefinierat begrepp. Mobbning i denna uppsats innebär fysisk och psykisk kränkning mot individer.

vissa rättigheter när det exempelvis gäller utmätningen av straff för ett visst brott. Under 15 år är du enligt den rättsliga meningen att anse som ett barn.

Inom Skånetrafiken är du, när du åker kollektivt, barn/ungdom fram tills den dagen du fyller 20 år. Inom Värmlandstrafiken är du att anse som ungdom fram tills du fyller 25 år.

Dessa tre exempel ger en bild av det problematiska med att definiera ungdomar och ungdomsbrottslighet framförallt. Denna uppsats definierar ungdomar som de som är under 20 år. Anledningen till detta är Ungdomar för Trygghets egna definition av ungdomar. På så sätt vet jag att jag skriver om det de menar.

Trygghet

Trygghet är ett begrepp som är mycket komplex. Alla människor har olika syn på vad trygghet är och innebär, men det finns också många gemensamma nämnare. Det breda åsiktsspektrum samt komplexiteten som omger begreppet trygghet påvisar Anita Heber (2007) i sin avhandling, *Var Rädd om Dig - Rädsla för brott enligt forskning, intervjupersoner och dagspress*. Detta är en bred genomgång om vad forskningsområdet lyckats frambringa, samt vad Heber själv lyckats urskilja från sina intervjupersoner, och slutligen en analys av dagspressens syn på trygghet.

När det gäller denna uppsats syn på trygghet har jag valt att inrikta mig på vad mina intervjupersoner har yttrat när jag ställt frågan vad ”trygghet” innebär för dem. Det är centralt då jag inte är ute efter ungdomarna som Ungdomar för Trygghet hjälper, utan just *hur* de hjälper dem för att öka tryggheten. Som jag nämnt ovan är trygghet ett brett fenomen och därmed har jag också kunnat urskilja vissa nyanser hos mina intervjupersoner när det gäller innehållet i begreppet trygghet. Däremot finns det gemensamma nämnare i deras sätt att se på trygghet. Trygghet för dem är generellt att alltid ha någon att lita på, någon att prata med och framförallt att en individ har någon att vända sig till i problematiska situationer, där han eller hon vet att det finns hjälp och stöd att få. Att inte behöva vara rädd eftersom man vet att ”folk ser mig”, som en av intervjupersonerna uttryckte sig.

Nedan kommer frågeställningarna diskuteras kriminologiskt, med en introduktion till arbetet som en utgångspunkt och därefter vävs teorin in i diskussionen.

Analys

Ungdomar för Trygghets arbetsområde är koncentrerat till skolor inom kommunen samt till bostadsområden och de centrala delarna av Karlstad. De finns på skolor där lärare, rektorer och andra intressenter anser Ungdomar för Trygghet vara behövda. Skolorna som jag tillsammans med Ungdomar för Trygghet besökte, var skolor där det var ”stökigt” i korridorer mellan lektionstid. Detta innebär i sin tur att Ungdomar för Trygghet är flexibla såtillvida att de kan arbeta på alla skolor inom kommunen och på så sätt vara på platser där det är problem, eller där det behövs en extra resurs i korridorer.

I analysen nedan presenterar jag hur Ungdomar för Trygghet konstruerar sitt arbete som ungdomsstödjare, genom att dela in arbetet i tre viktiga begrepp; *tilliten*, *broderskapet/systerskapet* och *hemmaplanen*. Detta presenteras genom empiri som samlats in. För att belysa dessa begrepp kommer jag sammankoppla det empiriska materialet med annan, redan existerande kunskap som andra forskare inom den samhällsvetenskapliga grenen producerat. Detta för att skapa djupare förståelse för fenomenet och skapa förutsättningarna för att förstå den situationella preventionen utifrån Ungdomar för Trygghets arbete. Denna del innehåller alltså inte den valda teorin för uppsatsen. För att kunna koppla arbetet till den situationella preventionen och rutinaktivitetsteorin, krävs att en bild av Ungdomar för Trygghets arbete skapas. På så sätt blir det mer begripligt att förstå deras arbete utifrån ett rutinaktivitetsperspektiv.

Därefter presenterar jag det situationella arbetet konkret, med hjälp av rutinaktivitetsteorin och det empiriska materialet. Jag har valt att problematisera och belysa vissa företeelser i uppsatsen med hjälp av ytterligare litteratur. Dock är rutinaktivitetsteorin teorin i fokus, och annan litteratur finns tillgänglig för att problematisera teorin och Ungdomar för Trygghets praktiska arbete.

Tillit

Grunden till Ungdomar för Trygghets arbete står att finna i den personliga kontakten med ungdomar i skolor och i den offentliga miljön. Det kräver att de som jobbar inom Ungdomar för Trygghet är öppna människor som på ett så naturligt sätt som möjligt skapar en kontakt med ungdomarna de möter. Under mina observationer, men även i intervjuer, understryks det att Ungdomar för Trygghet ständigt försöker ta kontakt med ungdomar. Det handlar ofta om ett vanligt ”hej” eller en hälsning, en nick eller en vinkning som utdraget nedan visar;

Vi går in genom dubbeldörrarna och kommer in i en ljus entré och rakt fram längs ena väggen finns det sittbänkar, där fyra tjejer sitter. Vi hälsar på dem och de hälsar tillbaka.

Detta är ett sätt att upprätta en inledande kontakt. Ungdomar för Trygghet anser det också vara viktigt att det är de som tar första kontakten med ungdomarna, även om det naturligtvis sker att ungdomarna hälsar på dem först också. Från en av mina intervju-sessioner nämner två av Ungdomar för Trygghets medarbetare just denna första kontakt;

Erik: Men ja tycker de gäller vårt jobb att då ä vi som tar första kontakten [Sophie: mm] å sätter sig, att vi sätter oss mä ungdomarna å pratar [Sophie: Vi ger dom tid liksom]. Ja. Oavsett om då ä en okänd person så kan ge väldigt mycket å ba sätta sig ner å skaka hand å [mm]. De byggs ju på till nästa gång man träffar dom då kommer man [Sophie:mm] börjar man å prata annat. Ah [mm]

Här utvecklas också den första kontakten, genom att ytterligare ett steg läggs till i processen att skapa kontakt. Att ”sätta sig ner å skaka hand” är ett sätt att bygga den första kontakten för att, som jag skulle kalla det, ge en del av en själv till denna ungdom. Det finns en nästa tanke - kontakten kommer att fortsätta ”nästa gång man träffar dom”. Att prata är ett verktyg som används för att skapa tillit. De anställda är själva unga, vilket också är en av de centrala idéerna i utformningen av arbetet. Genom att de själva är ungdomar anser de att de kan komma ungdomarna ute i skolor och i den offentliga miljön nära. De ”*bjuder på sig själva*” och kan prata om ämnen som ”*ungdomar pratar om*”. Det finns alltså en tanke hos ungdomsstödjarna att vuxna har svårt att förstå helhetsbilden av ungdomars situation, vilket ungdomar däremot tycks ha stor insikt i;

Sophie: Ja tycker de e en fördel att vi själva är unga också [Erik: Mm] vi kommer nära, nära dom /.../ så vi själva e ju unga så de de ungdomarna pratar om å sånt dära e ju vi fortfarande me i liksom [mm] vi vet va dom snackar om å, de e lättare å komma fram å prata me oss än å komma fram å prata med en vuxen [mm].

Här kan vi urskilja kärnan i trygghetsarbetet, enligt Sophie och Erik; Ingen förstår ungdomar bättre än ungdomar själva, om vi ser till ovanstående resonemang. Detta innebär också i sin tur att Ungdomar för Trygghet är medvetna om vad som händer på den ungdomliga fronten. Det är genom kommunikation och det talade språket som tillit mellan dem och ungdomarna skapas, samt också att en förståelse av kommunikationen existerar. Att prata om vissa saker på ”rätt sätt” (slang, tonfall, attityd) kan vara svårt som vuxen, då distansen mellan individerna kan te sig som stor. De ungdomliga vardagsteman som behandlas kan vara svåra att förstå, och framförallt att förstå utifrån

ungdomarnas perspektiv. Katherine S. Newman (2004), professor i sociologi, har skrivit *Rampage - The social roots of school shootings* tillsammans med studenterna Fox, Harding, Mehta och Roth. Boken behandlar fenomenet skolskjutningar. Här presenterar hon sin teori om varför, men går också bortom ordet *varför* och problematiserar frågan om skolskjutningar och dess orsaker. Många ställer frågan hur det kommer sig att ungdomar lyckas med sina skjutningar utan att de upptäcks. Jag ska nu inte gå in specifikt på skolskjutningar och Newmans teori utan snarare på företeelsen om ungdomar som Newman behandlar. Newman menar här att det ingår i en ungdomlig kodex att ungdomar ska distansera sig från vuxna och något som är inbyggt i ungdomarnas ”regler”. Newman (2004:165) presenterar detta med ett intervjuцитат som jag valt att presentera nedan;

”At that age, the adults were enemies The adults didn’t know anything. They were the Gestapo waiting to bust you. They weren’t friends, and they certainly didn’t know more than you did [...]”

Det kan finnas en distans mellan ungdomar och vuxna, i den bemärkelsen att det är en ”regel” att inte lyssna på och inte respektera vuxna. De är kanske inte som ”Gestapo”, som Newmans intervjuцитат visar ovan, men ändå finns sannolikt ett visst främlingskap. Jag upptäckte också detta med ungdomens speciella dragningskraft då jag observerade Ungdomar för Trygghets arbete ute på skolorna. En av skolorna hade ”läxhjälp” på eftermiddagen, varpå vi träffade en elev som skulle utnyttja denna tid. Jag bad henne berätta lite om läxhjälpen. Det faktum att det var ungdomar som hjälpte dem, gjorde det roligare, enligt henne;

Läxhjälpen är enligt flickan studenter från universitetet som kommer och hjälper dem. ”Det blir roligare då”, säger hon

Att skapa tillit handlar också om att kunna bjuda på sig själv, och öppna sig själv och dela med sig till ungdomarna de har kontakt med. Intervjupersonerna pratar i intervjuerna om att bli en ”extra” kompis, vara ett stöd och samtidigt vara en förebild för ungdomarna. Detta innebär i sin tur att de själva också måste ge ungdomarna de möter något av sig själva. Sophie presenterar detta genom att understryka behovet av att bjuda på sig själv; ”/.../ man får ju bju till lite liksom [mm] man kan ju inte sitta där å inte säga nånting om sig själv heller liksom”. Detta innebär i sin tur att relationen är viktigare än metoden man använder. Socioekonomerna Ingvar Nilsson och Anders Wadeskog beskriver liknande arbetssätt hos Lugna Gatan, där de utvärderat det ekonomiska värdet i projektet gentemot det brottsförebyggande arbetet. Där är den personliga kontakten också viktigare än den faktiska metoden att uppnå brottsförebyggande (Nilsson & Wadeskog, 2008)

Samtidigt som närheten är en faktor som är viktig, är också distansen av vikt för de anställda. Det bör finnas en form av distans för att skapa sig en sfär av auktoritet hos ungdomarna i skolorna och ute på området. Stefan och Linn resonerar om att kamratskapet inte får bli alltför nära;

Stefan: Ah då ä ju en gräns mellan kompisar och förebild [mm] om man säger så.

Linn: Ja, det går ju inte å bli för kompis [Stefan: Nej] asså för mycke kompis

Stefan: Nä, de ska ju alltid finnas ett lite avstånd. Men dom ska alltid känna sig trygga och säkra på oss att vi alltid ställer upp å leker med dom om dom vill de å sen är de nåt annat som läxer eller problem hemma eller så, så hjälper vi gärna till

Sammanfattningsvis visar ovanstående att den personliga kontakten mellan Ungdomar för Trygghet och ungdomarna, är det mest centrala i konstruktionen av arbetet. Att hälsa, sätta sig ner och skaka hand, prata om saker, samt att hjälpa ungdomarna med exempelvis läxor är viktiga byggstenar i arbetet med att skapa tillit. Nedan behandlar jag vad jag kallar ”broderskapet”, vilket i denna uppsats synliggörs i situationer där tilliten är konstruerad.

Broderskapet, systerskapet och förebilden

Där står några ungdomar. Vi korsar vägen och när vi kommer närmare ser vi att det är ungdomar vi känner till, som vi träffat på en skola. Den ena killen kramar om en av UFT och hälsar genom att skaka den andres hand. /.../

Detta ter sig vara ett återkommande inslag i Ungdomar för Trygghets arbete som symboliserar det ”broderskap” som skapas mellan dem och ungdomarna. Genom sitt sätt att arbeta med tilliten och att skapa relationer med ungdomarna, beskriver Ungdomar för Trygghet i intervjuerna deras subjektiva känsla av att ha ett speciellt band till ungdomarna de möter. De väljer i intervjuerna att referera till känslan av att ha en syster och/eller en bror. Svårigheten med detta antagande är att det inte är något som ungdomarna själva har uttryckt, mer än konversationsammanhang där ”bror” och ”brorsan”, respektive ”syster” och ”syrra”, ofta används. Själva känslan hos de ungdomar de möter, är med andra ord oklar i detta sammanhang. Dock, när jag tillsammans med Ungdomar för Trygghet besökte skolor, bostadsområden och andra platser stod det klart för mig att de är omtyckta för det arbete de utför. Under min vistelse med dem var det ungdomar som hälsade på dem, kom fram och skakade hand, skämtade och skrattade tillsammans med dem, samtidigt som det också fanns de som undvek dem och som kanske inte vågade ta kontakt.

Ungdomar för Trygghet deltar i aktiviteter tillsammans med ungdomarna. De spelar pingis, biljard och kortspel som vilken kompis som helst. De finns där för ungdomarna och pratar, ger dem tid och lyssnar. Citatet nedan är hämtat från Erik och hans intervju;

Erik: Många av ungdomarna som hänger ute efter skolan e ju oftast såna som har, har kanske problem i hemmet [mm] å de e därför dom stannar kvar på området istället för å gå hem [mm] å ja har ett exempel från en kille när vi satt här i centrum. Å vi börja prata å så sträcker han armen runt mig å säger han de e kul att du bryr dig

Från att ha gett en bild av ett jämförelsevis brett arbetssätt, visar citatet ovan en avgränsning och precisering av arbetsområdet. Citatet riktar sin uppmärksamhet mot ungdomar som stannar kvar ute på områden och inte går hem. I flertalet situationer tar Ungdomar för Trygghet kontakt med ungdomar som de antar kan ha det svårt socialt. Stämplingen som kan uppstå i och med detta är en ständig fråga som dök upp i min analys. Hur förhindrar de en stämpling av individen i fråga. Fördelen är att de framställer sig som kompisar, och trots denna avgränsning finns fortfarande det breda arbetssättet närvarande. De har heller ingen rätt till myndighetsutövning vilket ytterligare är en motsägelse till stämplingsfenomenet. Att Ungdomar för Trygghet får kunskap om vissa individer ligger så att säga i den kontext de befinner sig. I en situation som uppstod fick en ungdom på en av skolorna vi besökte lite extra uppmärksamhet. Jag reflekterar över detta nedan;

Direkt till vänster när vi kommer in sitter en grupp killar som genast hälsar på UFT. De hälsar på UFT med handslag på det ”sneda sättet”. Totalt fyra killar sitter, varav en kille bär keps, svart hoodtröja och har fötterna placerade på soffan. Tre av killarna verkar ha invandrarbakgrund. ”Hur är det?”, startar ett, för en utomstående, naturligt samtal. Det kretsar kring vardagliga saker så som tjejer och fotboll. /.../En kille ansluter och sätter sig längst ut på soffan. UFT frågar honom vad han gjort under helgen, varpå denna killen svarar att han varit i [bortredigerat]. ”Nej han har ’bögat’”, säger killen i keps. ”Varför kan inte du säga trevliga saker?”, säger UFT. En lite mer allvarlig diskussion uppstår om uppförande.

Ungdomar för Trygghet tillrättavisar killen som är i fokus i citatet, för att han ”inte säger trevliga saker”. Jag undrar mer över denna kille, för jag uppfattar det som om att de riktar större uppmärksamhet mot just honom och jag fick ett tillfälle då de själva tog upp saken;

/.../ ”Den där [namn] är en stjärna”, säger UFT när vi är ensamma i uppehållsrummet. Jag undrar på vilket sätt han är en stjärna, och de tre förklarar att de har haft erfarenheter av [namn] från deras arbete ute på områdena. (vilket innebär när de vandrar runt i stadsdelarna och bostadsområden, min anmärkning). De berättar om ett tillfälle där [namn] varit extremt ”speedad”, alltså uppe i varv eller full av energi. Han drack då även ”Monster”, en energidryck, och ingen annan tycktes få någon syl i vädret. Han pratade ständigt och de fick säga till honom att lugna ner sig. ”Han drar igång alla”, enligt de tre.

Jag skulle senare också få insikt i att Ungdomar för Trygghet brukar träffa denna unge man ute i centrum men också i bostadsområden där de ”patrullerar”. De berättade att han ”/.../ har problem hemma”. Ungdomar för trygghet vill ge ett extra stöd till ungdomar som de upplever har det svårt, enligt dem själva. Detta är vad de försöker åstadkomma, och att döma av mina observationer lyckas de hos de individer som jag stött på under mitt fältarbete. Intervjucitatet från Erik ovan, är en symbol för arbetet där Ungdomar för Trygghet känner att de lyckats få en god kontakt, men jag vill lyfta fram det ytterligare. Sophie nämner i intervjun att hon också känt av denna upplevda tillit genom att ungdomar kommit fram och kramat henne. Här beskriver hon kontrasten i arbetet och då de känner att det de gör har effekt;

Sophie: Då ä en grupp ungdomar på [Stadsdel] som ja /.../ när ja kom dit första gången så va då så här man va ju inte alls mottaglig [nej] ja va ju ny också på de här jobbet å dom stötte bort en liksom å, gjorde allt man sa att dom inte skulle göra å hit å dit [mm]. Idag springer dom fram å kramar mig [mm]. Där har du kontrast liksom [mm] va dom, hur dom e i början å hur dom har blivit på ungefär ett år då. Nu liksom är dom nära en liksom [mm]. Dom vill prata me en å [mm] de gör skillnad faktiskt. Ja tror vi gör skillnad.

Förebilder är något som Ungdomar för Trygghet strävar efter att vara och något som de försöker poängtera. Men det finns också svårare situationer, och likaså individer som inte accepterar närvaron av Ungdomar för Trygghet. I förhållande till det empiriska materialet uppvisar detta en negativ aspekt i arbetet och som kanske inte lyfts fram i intervjuerna eller som jag lyckats observera. Det nämns dock i intervjuerna att det handlar om att respektera varandra. Detta i sin tur innebär samtidigt en nedtoning av att Ungdomar för Trygghet lyckas med varje individ. Respekten tycks vara ytterligare en del som är viktig för att känna att de lyckats nå en individ. Ett problem som kan uppstå med detta broderskap är när Ungdomar för Trygghet blir föremål för diverse juridiska regler, exempelvis när ett brott anförtros dem av ungdomarna. Här finns ett etiskt dilemma som gör att Ungdomar för Trygghet kan bli föremål för det juridiska ingripandet, samtidigt som deras relationer till ungdomarna skadas på en generell basis.

I förhållande till detta finns det också indikationer på att Ungdomar för Trygghet lyckas nå många ungdomar ute i skolor, vilket också tycks bekräftas av skolorna och framförallt lärarna på skolorna. Enhetschefen menar att det är ”mjuka”⁸ mätvärden i detta fall, men de rapporter som når Trygghetscenter är att Ungdomar för Trygghet är omtyckta på skolor.

⁸ Jämför kvantitativ mätning, exempelvis statistik

”Hemmaplanen” - Där ungdomar befinner sig

Det var svårt att beskriva kontexten där ungdomsstödjarna arbetade inom och som de försöker att skapa. Jag hade problem med att sätta ord på kontexten genom att endast studera mina fältanteckningar, men en av intervjuerna gjorde att jag fick det på pränt. Stefan berättade att de ”besöker ungdomar på deras hemmaplan”. Efter ytterligare diskussion berättade Stefan att de går till ungdomarna där de uppehåller sig och jämförde deras arbete med en fritidsgård. En fritidsgård försöker locka ungdomarna att spendera sin tid där, medan Ungdomar för Trygghet, enligt honom, går till ungdomarna där de befinner sig.

Mats Lieberg, professor i sociologi, har inriktat sina studier och sin forskning mot lokala miljöer, livsstilar och sociala nätverk i relation till den rådande byggda miljön i vår omgivning. Han beskriver i *Ungdomarna, staden och det offentliga rummet*⁹ hur ungdomar använder sig av de offentliga miljöer, alltså bostadsområden, köpcentrum och andra platser där de kan kvalificera sig in i vuxenvärlden. Lieberg menar att ”Ungdomar [alltid har] sökt sig ut i offentlighetens fria miljöer.”. Ungdomar för Trygghet besöker ungdomarna i de ”normala” kontexter där ungdomar allt som oftast tillbringar sin tid. Av Ungdomar för Trygghets perspektiv att döma, innebär detta skolan, bostadsområden och Karlstad centrum. Jane Jacobs (1961), en amerikansk stadsarkitekt har riktat kritik mot hur städer byggs och har skrivit en klassiker på området stadsplanering och som också har fått bäring inom kriminologins gren, CPTED¹⁰. Hon menar att ungdomar måste använda det offentliga rummet i samhället för att utveckla sig in i vuxenvärlden. I *Den amerikanska storstadens liv och förfall* skriver hon;

”När barnen blir äldre, blir deras spontana utomhusaktiviteter - till exempel medan de väntar på att middagen ska bli klar - mindre fysiska och handlar mera om att stå och hänga tillsammans med andra, kolla in dem, flirta, prata, retas och skoja. Tonåringar får alltid skäl för att de ägnar sig åt sådant, med de kan inte gärna växa upp utan att göra det. Problem blir det först när det inte görs inom samhällets gränser utan som en del av en kriminell karriär” (Jacobs (1961), 2004:111)

Att ungdomar vistas utomhus (och inomhus) i offentliga miljöer är alltså något som vi bör acceptera, såvida det inte går över gränsen och bidrar till den kriminella karriären, som Jacobs skriver. Att ungdomar ”hängar” på gator och i köpcentrum är ett stort upplevt problem i England, enligt rapporten *Make me a Criminal* (Margo & Stevens, 2008) . Ungdomar bidrar där till

⁹ umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:201205/FULLTEXT01

¹⁰ CPTED - Crime Prevention Through Enviromental Design. Att samhället genom den fysiska miljön ”bygger bort” kriminalitet.

otryggheten, på grund av sitt sätt att föra sig. Men faktum kvarstår; Det ter sig som att ungdomar skapar sin identitet och sin väg mot vuxenlivet i dessa miljöer, eller i varje fall en del av identiteten. Problemet med begreppet ”hemmaplanen” tycks bidra till vissa svårigheter, då detta begrepp egentligen innefattar det mesta där varje ungdom känner sig hemma. Men ändå finns en användbarhet i själva användningen av begreppet. Det är där ungdomarna befinner sig som Ungdomar för Trygghet vill besöka dem. Sedan blir det bekymmersamt när denna plats blir en plats där Ungdomar för Trygghet inte når ungdomarna de vill komma i kontakt med. De hjälper ungdomarna i deras väg mot vuxenlivet.

Ett annat intressant inslag av ovanstående, är det faktum att Ungdomar för Trygghet ger en bild av att vuxna inte ensamma står ansvariga för att komma till rätta med problematiken vad gäller ungdomar och deras beteende, med inriktning på otryggheten i samhället. Ungdomar kan också påverka och få ungdomar in på den bana som det breda samhället anser som acceptabelt. Nedan följer diskussion med utgångspunkt i Rutinaktivitetsteorin. Nedan behandlas också det brottsförebyggande arbetet utifrån ett situationellt perspektiv, utifrån de platser som uppsatsen avgränsar sig till, nämligen skolan och främst nattvandringen.

Prevention: Ungdomar påverkar i positiv bemärkelse?

Lämpliga objekt

Att försöka påverka det lämpliga objektet är en ständig kamp då människor måste inse sitt egna beteende. Ett brott kan, enligt Rutinaktivitetsteorin, förebyggas om individen själv ser och kontrollerar sitt eget riskbeteende och risktagande. Ett steg i arbetet, är ett koncept som Ungdomar för Trygghet bedriver, där de föreläser ute i skolor. Där föreläser de om framförallt ungdomsvåldet och hur eleverna kan undvika att bli utsatta för våld. De som är målgrupp för denna föreläsning är de som går första året på gymnasiet. Sociologen Sara Uhnö (2012) konstaterar i sin avhandling om ungdomars tal om våld och bråk, att det är något som ”alltid inträffar” när unga människor befinner sig i offentliga miljöer, och särskilt då alkohol är inblandat. Föreläsningen innehåller kriminologiska kunskaper i form av Rutinaktivitetsteorin och andra kunskaper för att uppmärksamma ungdomar om risker, och hur de kan skydda sig. Genom föreläsningar är tanken att ungdomar ska bli mer medvetna om att de själva kan skydda sig mot våld i nöjeslivet genom att exempelvis välja vägar som är mer trafikerade, istället för att välja den mörka vägen där ingen går. Här förmedlas den informella kontrollen och nyttan ungdomar kan dra av den. Detta handlar alltså om att göra ungdomarna uppmärksamma på att deras beteende också påverkar situationen och att de kan reducera risken att bli utsatt för brott. Vidare försöker Ungdomar för Trygghet påverka det

lämpliga objektet genom sin närvaro när de nattvandrar¹¹. Under min observation av nattvandringen upptäckte jag att ungdomar sökte kontakt med Ungdomar för Trygghet. Vid ett tillfälle gick några ungdomar ikapp oss och tjejen kände igen en av ungdomarna i Ungdomar för Trygghet. Jag presenterar detta i mina fältanteckningar;

När vi närmar oss torget kommer två tjejer ikapp oss. Den ene tycks se generad ut och säger rakt ut, ”Nej, jag vill inte se er”. Hon går förbi oss men vänder snabbt. ”Va det ni som hjälpte mig?”, frågar hon och ger en av UFT en kram. ”Ja, jag var med”, replikerar den som blir kramad. /.../ ”Jag hjälpte henne när hon spydde för några veckor sedan”, berättar UFT

Det framstår som att Ungdomar för Trygghet också hjälper ungdomar som behöver hjälp, eller som inte är kapabla att ta hand om sig själva. Stefan och Linn berättar i intervjun att Ungdomar för Trygghet hjälper människor hem efter krogen om det behövs då de är berusade eller känner sig otrygga. De följer med dem hem till sina bostäder för att på så sätt minska sannolikheten för att de blir ett lämpligt objekt och därmed utsatta för brott;

Stefan: /.../ där vi hjälper ungdomar men även vuxna [mm] att ta sig hem

Linn: Ifall dom är berusade [Stefan: Ja] ger dom vatten om dom behöver de

I ett rutinteoretiskt perspektiv, är lämpliga objekt en oerhört viktig ingrediens i frågan om hur ett brott uppstår och om det kan förebyggas. Här påvisar Ungdomar för Trygghet att de försöker arbeta utifrån ett bredare perspektiv genom att försöka minska tillgången på lämpliga objekt genom att föreläsa om ungdomsvåld och vad ungdomar kan göra för att minska risken att bli utsatt för brott, men de agerar också som ett extra skydd och stöd ute i offentliga miljöer.

Kapabla väktare - Skola

I den situationella kontexten som Ungdomar för Trygghet konstruerar är skolan ett viktigt område. Här återfinns den breda mängden ungdomar och här spenderar ungdomarna också större delen av sin vardagliga tid. I rutinaktivitetsteorin spelar den situationella kontexten en viktig roll i frågan huruvida en kriminell handling uppstår eller inte. Skolan ger breda möjligheter och tillfällen för situationer att uppstå och Stefan påpekar i sin intervju att; ”/.../ *alla skolor har sitt.* ”, och refererar här till att ingen skola är den andra lik vad gäller ungdomar, problem eller möjligheter som sådana.

Våldet i skolorna har varit omdebatterat i medierna, liksom andra kontexter där ungdomar är inblandade. *Ta din unge och spring* (Rangborg, 2012) är en skrift som har producerats just på grund av det faktum att antalet anmälda brott i skolmiljö har ökat de senaste åren, men detta var samtidigt

¹¹ Detta kan också relateras till kapabla väktare.

ett fenomen som uppdagades redan på 1980-talet (Estrada, 2007:353). Estrada skriver att ordningsproblem har varit ett inslag i våra skolor under perioder, eller i varje fall uppmärksammas under olika perioder. Karlstad kommun har genomfört en enkätundersökning (LUPP, 2011) där bland annat tryggheten på skolor behandlats. Resultatet från denna undersökning visar att elever känner sig mer otrygga i klassrummen, snarare än i de gemensamma utrymmena i skolans övriga delar. Ungdomsstyrelsen i Karlstad drar slutsatsen att Ungdomar för Trygghet tycks vara en viktig faktor för detta resultat. Ungdomar för Trygghets närvaro i skolor bidrar till en ökad kontroll i skolor, menar Ungdomsstyrelsen. Mitt empiriska material visar dock inte på en sådan fullständighet att några sådana slutsatser kan underbyggas, men klart är att de genom resultatet gör anspråk på att Ungdomar för Trygghet ökar tryggheten i skolans korridorer

I en av intervjuerna diskuteras mobbningen som en företeelse som Ungdomar för Trygghet förebygger. Erik berättar att ”*ingen mobbar när vi är i närheten*”. Rutinaktivitetsteorin menar att om en av de tre elementen som krävs för att en brottslig handling ska inträffa påverkas, uppstår inget brott. Att öka risken för upptäckt i skolan, skulle i teorin medföra en mindre sannolikhet att mobbning förekom på skolorna och i dess korridorer. Samtidigt sker saker i korridorerna på skolorna. Ett exempel är verbala kränkningar, som ofta uppfattas som ”skämt” bland ungdomar. Där finns Ungdomar för Trygghet för gränssättande av språket. Stefan och Linn berättar om ett fysiskt bråk i skolans korridor där en lärare inte vågade ingripa men de gjorde det;

Stefan: Förra veckan var det ju en lärare i korridoren så såg hon lite längre bort två nier som börja bråka [Ja] hon kände ju jag kan ju inte gå emellan [skratt] hon va ju väldigt, ah nier kan ju va väldigt stora också [Ja] eh å då så här liksom, tog de väl nån sekund liksom så var det två av oss som kom i korridoren å stoppade bråket [mm] å då känner ju lärarna också en trygghet av att vi går runt där [mm] / .../

Grundtanken är att öka risken för upptäckt, alltså en form av social kontroll och övervakning. Sociologen och kriminologen Stephen Snieder beskriver denna form av situationell preventionen enligt följande; ”Surveillance simply means introducing or increasing opportunities for legitimate users of a space /.../ to monitor that space.” (Schneider, 2010:51). Bråk uppstår i skolor, både psykiska men också fysiska, och Ungdomar för Trygghet ställs dagligen inför elever som skojar med varandra och bråkar, och försöker ingripa mot det de uppfattar sker. Detta innebär i sin tur att de blir gränssättare, vilket då kan medföra vissa etiska problem. Här finns också, vad det verkar, en påtaglig risk för maktmissbruk och andra etiska dilemman. I sitt arbete med dessa frågor kan också Ungdomar för Trygghet anses vara en enhet som försöker påverka de normer som redan existerar

inom en grupp eller hos en individ. Grundidén är naturligtvis att dessa normer är generella, alltså sådana normer som tenderar vara allmänt accepterade i samhället. Men här finns en problematik som kan förbises och därför lätt glömmas bort. Normer kan uppstå spontant och människor efterliknar normer som uppstår ute i samhället, enligt rättssociologerna Baier och Svensson (2009:103f). Detta innebär i sin tur att det kräver ett stort ansvarstagande från de ungdomar som är anställda på Ungdomar för Trygghet, då deras sätt att försöka påverka ungdomar i kommunen också är en slags spegling av deras eget sätt att föra sig. I dagens samhälle med de sociala medier som finns tillgängliga, blir det problematiskt och det kan uppstå en slags dubbelmoral och kanske till och med slå fel på ungdomar som de träffar. Dock måste jag poängtera att jag under mina observationer inte har sett sådana tendenser, vilket tyder på att de ungdomarna som just nu arbetar är ungdomar som har valts ut på goda grunder. Men det finns en påtaglig risk för detta, till exempel vid framtida rekrytering.

Sara Uhnoo (2012) har uppmärksammat att hennes intervjupersoner normaliserar kompisbråket. Det finns en acceptans av ett visst bruk av våld bland ungdomar, enligt Uhnoo (2012). Men Ungdomar för Trygghet tycks ingripa även om det rör sig om skojbråk. Jag uppfattade detta under mina fältstudier;

Ett litet handgemäng uppstår (uppfattar det inte som allvarligt, snarare fyllt av humor). "Nej grabbar, det räcker där". Sättet de säger det på får det att uppstå en kombination av auktoritet, men samtidigt i en kompisanda. De båda pojkarna upphör omedelbart

Detta kan naturligtvis också vara en tillfällighet att detta sker under min observation, men faktum är att det skedde under flera observationer under veckan. Ett ytterligare exempel, men från en annan skola, där en mer allvarlig incident inträffade;

Plötsligt tar han upp en stol och jagar en annan elev med den. UFT griper genast in och säger till honom, varpå eleven lugnar sig. Eleven sätter sig ned tillsammans med en av UFT och spelar schack.

Ungdomar för Trygghet övervakar utrymmet så till vida, att de finns tillgängliga om konflikter uppstår, men framförallt försöker de förhindra konflikterna, genom att arbeta för tilliten och tryggheten hos eleverna och ungdomarna. Inställningen till fysiska handgemäng tycks vara restriktiv och även om ett skojbråk uppstår, ingriper Ungdomar för Trygghet i ett tidigt stadium. Genom undersökningen som är gjord, LUPP, som behandlar bland annat tryggheten bland ungdomar på högstadiet och gymnasiet kan konstateras att ungdomar har blivit tryggare i skolans allmänna utrymmen där Ungdomar för Trygghet opererar. I och med detta finns det tendenser som

antyder att Ungdomar för Trygghet har en viss effekt i skolorna, men samtidigt går det inte att fastställa fullt ut att så är fallet. Tilliten är en viktig del i detta arbete för att uppnå den trygghet som ändå är tänkt att skapa på skolan. Ungdomar för Trygghet är igenkända i stadens skolor och de är välkomnade när de besöker skolor, eller för den delen när de befinner sig ute på olika områden och aktiviteter.

Den motiverade gärningsmannen

I ett rutinaktivitetssammanhang torde det bli aningen problematiskt att diskutera peer¹² influence och arbetet med den motiverade gärningsmannen, då arbetet i sig kan relateras till sociala prevention. Problemet som uppstår ligger i linje med de olika åsikter angående peers. Sociologen Hirschi (1969) menar, att ungdomar blir mindre beroende av sina föräldrars influenser, och mer beroende av sina vänners influenser när de blir äldre (ibid. 1969). Detta uppmärksammas också av psykologerna Sumter, Bokhorst, Steinberg och Westenberg (2009). Det finns belägg för detta påstående, dels genom Hirschi (1969) och Sumter et.al. (2009), men också Giordano, Cernkovich, Stephen och Pugh (1986) som är sociologer och som uppmärksammar att ungdomar begår brott tillsammans i grupp. Sara Uhnöo (2012) klargör att ungdomar med högre frekvens av kriminalitet, har fler likasinnade kamrater. Problemet som uppstår är de delade meningar som finns inom denna del av kriminologin. Sociologen Marcus (1996) menar att det finns olika synsätt på huruvida ungdomar influeras av andra ungdomar eller väljer kamrater efter egna preferenser. Det finns studier som lägger fram empiriska belägg för samtliga synsätt (se exv. andra sociologer och psykologer: Hartup, 1996; Osgood, 2005; Osgood, Wilson, O'Malley, Bachman, Johnston, 1996; Canter, 2000).

Att försöka påverka den motiverade gärningsmannen är därför att anse som ett långsiktigt utdraget arbete. I konstruktionen av Ungdomar för Trygghets arbete går att konstatera att den personliga kontakten med ungdomar är av yttersta vikt. Det är viktigt för dem att de känner till, och kommer ungdomarna de möter nära. Grundtanken är att de genom denna kontakt, och utvecklandet av en god relation ska skapa såpass starka sociala band, att man ger upphov till en högre grad av påverkan hos ungdomarna. Genom att arbeta med framförallt begreppet tillit, skapar Ungdomar för Trygghet möjligheter att förändra situationer som kan uppstå, och på så sätt även påverka den motiverade gärningsmannen. Osgood et.al (1996) som nämnts ovan har konstaterat att kamraters närvaro faktiskt påverkar, eller underlättar snarare, ett avvikande och kriminellt beteende. Sara Uhnöo (2012) konstaterar genom att referera till Gottfredson och Hirschi (1993) att frånvaron av

¹² Peer refererar till kamrater och deras inverkan på andra kamrater och likasinnade.

vuxna och deras kontroll är en viktig faktor för att normlöshet ska uppstå bland ungdomar. Ser vi till mitt empiriska material så existerar det en reglerande kontroll hos ungdomar också. Ungdomar för Trygghet är visserligen i övre kanten av ungdomen, men fortfarande diskuteras kontrollen i forskning med utgångspunkt hos vuxna. Här är det istället ungdomar som sätter gränser för ungdomar, inte vuxna. Ser vi till Rutinaktivitetsteorin så är påverkan av den motiverade gärningsmannen nästintill alltid ansedd från ett vuxenperspektiv, och sällan från ett kamratsperspektiv. De positiva influenserna diskuteras alltså mer sällan. Ungdomar för Trygghets sätt att arbeta med den motiverade gärningsmannen tycks endast innehålla det faktum att de finns där, skapar relationer och tillit, och den vägen försöker påverka ungdomarna att inte bli den motiverade gärningsmannen. Den personliga kontakten som Ungdomar för Tryggheten försöker använda sig av, blir då viktig. I mina fältanteckningar kan jag läsa att en av ungdomarna sa; ”Jag ska bli som er”. Som ett led i detta kan också självförtroende framföras. Ungdomar för Trygghet försöker umgås med alla ungdomar, oavsett status hos ungdomen. Detta kan också göra att de höjer självförtroendet hos individer som är mer utsatta än andra, av exempelvis mobbning. Från ett rutinaktivitetsperspektiv skulle detta också innebära att Ungdomar för Trygghet arbetar med det lämpliga objektet i form av att höja dennes självbild och självförtroende, vilket kan påverka situationen som sådan.

Ett problem som kan framhävas är det faktum att Ungdomar för Trygghet är anställda på en förhållandevis kortsiktig basis, vilket gör att det långvariga perspektivet mattas av en aning. Som har visats ovan, kan det ta tid att arbeta sig in till människor och grupper, vilket då skulle innebära att det mest effektiva arbetet är det som sker i slutet av anställningsperioden, då de som är anställda fått ett brett nätverk och relationer till ungdomar. Ser vi till Steven Lab (2010) är han övertygad om att alla preventiva åtgärder har effekt, alltså att åtgärder inom preventionen fungerar. En expert på området, Greenwood (2006) presenterar i *Changing Lives* många olika projekt som bedrivits i förebyggande syfte, men också han kan konstatera att det inte finns program som absolut inte har någon effekt. Dock kan de båda konstatera att projekten har mer eller mindre effekt.

Den motiverade gärningsmannen kan också påverkas genom Ungdomar för Trygghets närvaro. Detta i sin tur kräver att gärningsmannen är medveten om Ungdomar för Trygghets syfte, och medveten att de är en form av kontroll och bevakning, vilket då det arbete som beskrivits ovan kan ses som ett led till. Om denna kunskap inte finns hos gärningsmannen finns heller ingen påverkan från Ungdomar för Trygghet. Det måste med andra ord finnas en vetskap hos parterna för att preventionen gällande gärningsmannen ska uppstå.

Kapbla väktare - Nattvandring

Att ungdomar uppehåller sig och spenderar stor del av sin fritid utanför hemmets väggar och i de offentliga miljöerna är nästintill en självklarhet. Denna frihet kan ses som en bidragande orsak till att ungdomar väljer att umgås i offentliga miljöer, som Ungdomar för Trygghet tycker sig notera. Köpcentrum, kaféer, fritidsplatser och andra offentliga miljöer så som McDonalds tycks vara de fria miljöer som Lieberg talar om. Här befinner sig ungdomar även kvälls- och nattetid, speciellt under fredagskvällar och därför nattvandrar Ungdomar för Trygghet under fredagskvällarna då krogarna i centrum är öppna.

Som en del i sin nattvandring under fredagskvällen öppnar Ungdomar för Trygghet ett fåtal skolor på olika områden. Detta för att det inte finns fritidsgårdar i området och för att inte ungdomarna ska behöva ”hänga ute” på kvällarna¹³. På den skola jag observerade detta fanns det tillgång till många olika aktiviteter, bland annat pingis och biljard. Det som dock tycktes vara det mest centrala för ungdomarna var att bara få någonstans att umgås och prata med andra ungdomar, speciellt de från Ungdomar för Trygghet.

En kille kommer in och verkar känd av UFT. Han är kort och ganska tanig, bär keps och har ett enormt smittande leende på sina läppar. Han skakar hand med oss alla och börjar omedelbart en konversation. Det är allmänt prat om det mesta. Det blir en del skratt, och han plockar upp en godispåse. ”Du är allt en riktig godisgris du, [Namn]”, säger en av UFT. Killen skrattar bara och öppnar påsen.

Detta var min första erfarenhet av arbetet och det tycks, när jag läser igenom mina fältanteckningar, att många av de ungdomar som är närvarande, är återkommande ungdomar. De tilltalar Ungdomar för Trygghet med namn och vice versa, och känslan av kamratskap känns igenom yrkesrollerna som ändå finns närvarande.

Konstellationen med en öppen skola fortsätter fram till 23-tiden. Därefter stängs skolan och de tar sig vidare ner mot de centrala delarna där krogarna är belägna. Alkohol är en viktig bidragande orsak till framförallt våld bland unga. Felson och Boba (2010:26) konstaterar exempelvis att en bar är en miljö som med större sannolikhet kan utsättas för våldshandlingar, då det finns just alkohol och mycket människor på dessa platser. Ungdomar för Trygghet nattvandrar i dessa miljöer, där det både finns vuxna, ungdomar som har åldern inne för krogbesök, och ungdomar som är minderåriga, för att förebygga våldsbrott. I Karlstad inträffar merparten av de misshandelsfall som kommer till polisens kännedom i direkt, eller nära anslutning till krogarna¹⁴, och den officiella statistiken från

¹³ Dock är UFT inte beroende av att ungdomarna faktiskt kommer, vilket innebär att de inte behöver uppfylla krav på att det måste finnas en viss tillströmning av ungdomar, vilket innebär att de inte behöver locka ungdomar till dem .

¹⁴ Trygghetscenter, Karlstad kommuns uppgifter

BRÅ visar att detta våld har minskat. Ungdomar för Trygghet nattvandrar i dessa miljöer, och de har med sig godisklubbor som de delar ut till människor som befinner sig i dessa miljöer. Jag tyckte detta var en intressant företeelse och bad Erik och Sophie att berätta lite mer om godisklubborna och dess syfte;

Erik: /.../ få man en klubba i handen när man e lite berusad [ja] så koncentrerar man sig bara på den [ja] å kanske förhindrar bråk å så vidare va. Å de, de tycker ja, de har ju funkat hur bra som helst [mm]man gör ju folk glada å samtidigt får man en konversation me dom /.../

Brantingham och Brantingham (2008) som är kriminologer utgår i sin teoretiska syn på kriminalitet att situationer och dess olika faktorer påverkar en viss händelse. Rutinaktivitetsteorin bevakar också dessa tankar, att det måste finnas en speciell uppsättning faktorer för att en handling ska uppstå (Cohen & Felson, 1979). Vad ovanstående intervjuцитat visar är att ett ting i form av till exempel en klubba, skapar en ny förutsättning för den situation som just råder. Det nya tinget gör att en ny situation uppstår. Erik berättar igen;

Erik: /.../ å så stog dä en ordningsvakt försökte sära på, två killar (Skratt) som stog å bråka så de va ju nära på å bli slagsmål [ja] å då tänkte ja, aja ja går dit åsså sätter ja in klubbpåsen [ja] där. Sen gick ja in å sa vill ni ha en klubba, å dom ba, va? Klubba? (Skratta) så tog dom varsin klubba så sära dom på sig (skratt) å gick därifrån å ordningsvakten sa bra, tack för hjälpen (skratt).

Godisklubborna blir, enligt de intervjuade, ett verktyg för Ungdomar för Trygghet som bidrar till att situationer som skulle kunna resultera i en misshandel istället blir till en vänskaplig situation. Denna situationella form av agerade tycks vara ett inslag som används flitigt av Ungdomar för Trygghet. Men det finns ytterligare en sida av samma mynt. Godisklubborna blir också någonting som underlättar kontakten med människor de möter. Det skapar tillfällen för kontakt och konversation. Människor tenderar att söka upp Ungdomar för Trygghet, och ofta är det ungdomar som de träffar på skolorna under dagtid, men även nya ungdomar som kommer fram och hälsar och får en godisklubba.

Under nattvandringarna besöker också Ungdomar för Trygghet bostadsområden. Det handlar enligt dem själva om, att de ska synas på området i sina orangea jackor och skapa trygghet genom att de bara visar sig och inbringar en känsla av att området är bevakat, och att det finns någon som ”ser mig”. Erik och Sophie berättar under sin intervju-session att detta också är viktigt för dem;

Sophie: /.../ så, eh så ser dom oss från sina fönster när vi är ute å vandrar för de e därför vi är mycke ute å vandrar på områden också [mm] för att folk ska kunna se oss även om de är hemma vi kanske inte träffar dom men dom är hemma å dom ser att vi

är där [mm] å vi är ute å går å vi finns där liksom [mm] å då kanske de e lite lättare för dom å gå ut liksom [mm] så ja tror dä kan, göra en viss trygghet också [mhm] att folk ser att vi finns ute [mm] ja tror dä ä väldigt viktigt [mm]

Konklusion

Uppsatsen har uppehållit sig vid tre begrepp; Tillit, broderskap, systerskap och hemmaplanen. Med dessa tre begrepp har jag studerat Ungdomar för Trygghets arbete och kontext. Med hjälp av rutinaktivitetsteorin har jag placerat in arbetet i en verklighet som gör att den går att förklaras och förstås. Preventionen av ungdomsvåld har diskuterats utifrån två perspektiv; skolperspektivet och den offentliga miljöns perspektiv. Arbetet med den motiverade gärningsmannen har problematiserats och diskuteras med utgångspunkt i de olika forskarnas fynd av peer influence. Slutsatsen som kan dras av analysdelen, är att ökad kontroll i skolans korridorer, ute på bostadsområden och i centrum under nattvandringen samt också utbildning i skolan, strävar efter att minska ungdomsvåld och mobbning.

Ytterligare en slutsats som kan dras av analysdelen är att den personliga kontakten är den viktigaste komponenten i konstruktionen av arbetet. Den personliga kontakten skapas genom ett socialt samspel, som ger upphov till nätverk genom kännedom om en individ (känner jag en, känner jag alla). Därefter bevakas detta av Ungdomar för Trygghet genom tillrättavisningar av ungdomar som handlar fel vilket också ger upphov till en rollmedvetenhet hos Ungdomar för Trygghet.

Referensförteckning

Baier, Matthias & Svensson, Måns (2009) *Om normer*. Liber: Malmö

Brantingham & Brantingham (2008) 'Environment, Routine, and Situation: Toward a Pattern Theory of Crime'. Ingår i: Clarke, Ronald V., & Felson, Marcus, ed., (2008) *Routine activity and rational choice: Advances in criminological theory*

Canter, David, PhD (2000) *Criminal Shadows: The Inner Narratives of Evil*. Authorlink Press: Irving, Texas.

Cohen, L. E., & Felson, Marcus (1979) 'Social change and crime rate trends: A routine activity approach'. *American Sociological Review*, 44, pp. 588-608.

Crang, Mike & Cook, Ian (2007) *Doing Ethnographies*. Sage: London

Estrada, Felipe (2001) 'Juvenile Violence as a Social Problem: Trends, Media Attention and Societal Response', *British Journal of Criminology*, Vol.41, 639-655

Estrada, Felipe (2007) *Ungdomsbrottslighetens utveckling, omfattning och struktur*. Ingår i: Estrada, Felipe & Flyghed, Janne (2007) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Studentlitteratur: Lund

Fangen, Katrine (2005) *Deltagande observation*. Liber: Malmö

Felson, Marcus & Boba, Rachel (2010) *Crime and Everyday Life*. 4:e upplagan. SAGE: London

Giordano, Peggy C., Cernkovich, Stephen A. & Pugh, M. D., (1986) 'Friendships and Delinquency', *American Journal of Sociology*, Vol. 91, No. 5, pp. 1170-1202

Gottfredson, Michael R., & Hirschi, Travis (1993) *A General Theory of Crime*. Stanford University Press: Stanford, California

Greenwood, Peter W. (2006) *Changing Lives: Delinquency Prevention as Crime-Control Policy*. The University Chicago Press

Hartup, Willard W. (1996) 'The Company They Keep: Friendships and Their Developmental Significance'. *Child Development*, Vol. 67, no. 1, pp. 1-13

Heber, Anita (2007) *Var rädd om dig - Rädsla för brott enligt forskning, intervjupersoner och dagspress*. Kriminologiska institutionens avhandlingsserie, nr. 23. Kriminologiska Institutionen, Stockholms Universitet

Hirschi, Travis (1969) *Causes of Delinquency*. Transaction Publishers: New Brunswick

Jacobs, Jane (1961; 2004) *Den amerikanska storstadens liv och förfall*. Diadolos: Göteborg

- Kusenbach, Margarethe (2003) 'Street Phenomenology : The Go-Along as Ethnographic Research Tool', *SAGE Publications Vol. 4 (3): pp. 455-485*
- Lab, Steven P. (2010) *Crime Prevention: approaches, practices and evaluations. 7:e upplagan.* LexisNexis Group: New Providence, NJ
- Lantz, Annika (2007) *Intervjumetodik.* Studentlitteratur: Lund
- Laub, John H. & Sampson, Robert J. (1993) *Crime in the Making: Pathways and turning points through life.* Harvard University Press
- Laub, John H. & Sampson, Robert J. (2003) *Shared Beginnings, Divergent Lives: Delinquent boys to age 70.* Harvard University Press
- Lieberg, Mats. 'Ungdomarna, staden och det offentliga rummet'. Inhämtad 2012-03-28 10:40 umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:201205/FULLTEXT01
- Marcus, R.F. (1996) 'The friendships of delinquents'. *Adoloscence, 31*, 145-158.
- Margo, Julia & Stevens, Alex (2008) 'Make me a criminal: Preventing youth crime'. Institute for Public Policy Research, ippr. London
- Messerschmidt, James W. (2004) *Flesh and Blood.* Rowman & Littlefield: Lanham, Maryland
- Messerschmidt, James W. (1993) *Masculinities and Crime: critique and reconceptualization of theory.* Rowman & Littlefield: Lanham, Maryland
- Newman, Katherine S., Fox, Cybelle, Harding, David J., Mehta, Jal & Roth, Wendy. (2004) *Rampage: The Social Roots of School Shootings.* Basic Books: New York
- Nilsson, Ingvar & Wadeskog, Anders (2008) *Ingenting hände... Socioekonomiskt bokslut för Lugna Gatan.* http://socioekonomi.se/Texter/LugnaGatan/SocEk_LG_2008_11_01.pdf (senast hämtad, 2012-05-07)
- Osgood, D. Wayne & Haynie, Dana L. (2005) 'Reconsidering Peers and Delinquency: How do Peers Matter?', *Social Forces, Vol. 84, No. 2 pp 1109-1130*
- Osgood, D. Wayne, Wilson, Janet K., O'Malley, Patrick M., Bachman, Jerald G. & Johnston, Lloyd D. (1996) 'Routine Activities and Individual Deviant Behavior', *American Sociological Review, Vol. 61, no. 4, pp. 635-655*
- Rangborg, Matilda (2012) *Ta din unge och spring.* Jure Förlag: Stockholm
- Sahlin, Ingrid (2008) *Brottsprevention som begrepp och samhällsfenomen.* Arkiv Förlag: Lund
- Schneider, Stephen (2010) *Crime Prevention: Theory and Practice.* CRC Press: Boca Raton, FL

Sjöberg, Katarina (2008) 'Forskaren och fältet'. Ingår i: Sjöberg, Katarina & Wästerfors, David (red.er) (2008) *Uppdrag: Forskning*. Liber: Malmö

Sorensen, Severin, Hayes, John G. & Atlas Randy (2008) 'Understanding CPTED and Situational Crime Prevention'. Ingår i: Atlas, Randy (ed.) (2008) *21st Century Security and CPTED: Designing for Critical Infrastructure Protection and Crime Prevention*. CRC Press: Boca Raton, FL

Sumter, Sindy R., Bokhorst, Caroline L., Steinberg, Laurence & Westenberg, Michiel P. (2009) 'The developmental pattern of resistance to peer influence in adolescence: Will the teenager ever be able to resist?'. *Journal of Adolescence*, 32, (4), pp. 1009-1021

Takala, Hannu (2006) 'Nordic Cooperation in Criminal Policy and Crime Prevention', *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 5:2, 131-147

Uhnoo, Sara (2012) *Våldets Regler: Ungdomars tal om våld och bråk*. Daidalos: Göteborg

Övrigt material

LUPP: Ungdomsenkäten LUPP, Karlstad 2011. Tillhandahållen av Trygghetscenter, Karlstad.